

„A könyveknek van értelme”

BESZÉLGETÉS MARCO DALLA VALLÉVAL,
A BIPO (OLASZ BIBLIOTERÁPIÁS ÉS KÖLTÉSZETTERÁPIÁS TÁRSASÁG)
ELNÖKÉVEL

A magyarországi biblioterápiás munka 1960-as évekbeli kezdeteivel szemben Olaszországban – noha Itáliát a kultúra, az irodalom és a művészet fellelőként tartjuk számon – a biblioterápia csupán néhány éves történetre tekint vissza. Ennek fontos állomása, hogy 2023. október 28-án megalakult a BIPO, az Associazione Italiana Biblioterapia e Poesiaterapia (Olasz Biblioterápiás és Költészetterápiás Társaság), melynek célja, hogy összefogja az országszerte, de eddig egymástól függetlenül működő biblioterápiás kezdeményezéseket. Ennek apropójából is kérdeztem beszélgetőpartneremet, Marco Dalla Vallét,¹ a Veronai Egyetem biblioterápiás képzésének referensét az idáig vezető útról, kezdetekről, nehézségekről, sikerekről.

– Ha valaki az olaszországi biblioterápia helyzetével kapcsolatban kezd kutatni, rögtön az Ön nevét találja mindenhol. Két könyvet is írt a témában, Ön vezeti a képzési programot a Veronai Egyetemen és csoportjai is vannak. De milyen volt a kezdet, hogyan találkozott a biblioterápiával? Mikor döntött úgy, hogy ezzel szeretne foglalkozni?

– Ez egy hosszú történet, hiszen eredeti szakmám szerint ápoló vagyok. Ám alapvetően mindig is olvasónak tartottam magam, egészen kicsi koromtól kezdve. Aztán egyszer, úgy 30 éves lehettem, feltettem magamnak a kérdést: ha én azt tapasztalom, hogy amikor olvasok, a könyvek jó hatással vannak rám, miért ne tehetnének ugyanilyen jól a betegeimmel is? A 2000-es évek elejéről, közepéről beszélünk. Ekkor döntöttem úgy, újra elkezdek tanulni, hogy lássam, valóban jó volt-e a megérzésem. Igazam lett.

– Szóval előtte soha nem is hallott a biblioterápiáról?

– Nem, magamtól jutottam el idáig. Úgy gondoltam, a könyveknek van értelme. Ma is találkozom néha olyan emberrel, akivel úgy beszélgetünk a jelenségről, hogy közben fogalma sincsen arról, mi a biblioterápia. Vagyis létezik olyan, hogy olvasói intuíció. A lényeg, hogy újra elkezdtem tanulni, és az

¹ Marco Dalla Valle fejlesztő biblioterapeuta, jelenleg szabadúszó kutatóként működik együtt a Veronai Egyetemen. Képzéseket tart egyetemi és magántanfolyamokon. Két könyv (Biblioterapia. Strumenti applicativi per le diverse professioni. Verona: Qui Edit, 2018; Quando la lettura è un dono. Compendio per Lettori Volontari e organizzatori di servizi di lettura in contesti socio-sanitari. Verona: Qui Edit, 2019) és számos cikk szerzője a biblioterápia témájában. 2010 óta ír a www.biblioterapiaitaliana.com blog oldalon. A Biblioterápia és narratív technikák online akadémijának megalapítója, a Veronai Egyetem biblioterápiás posztgraduális képzésének vezetője, 2023 októbertől a BIPO-nak.

egyetemen szereztem tudomást a biblioterápiáról. A szakdolgozatomat mind az alapképzésen, mind a mesterképzésen ebből írtam. A kutatásaim során jöttem rá, hogy a biblioterápia valóban létezik mint tudomány.

– *Melyik karra iratkozott be?*

– A bölcsészkarra. Egyébként ebből a szempontból sem volt egyszerű a dolog: nem létezett olyan, hogy biblioterápia tanszék vagy kurzus. Sőt, a fogalmat is én magam vittem be az egyetem falai közé. Említettem, hogy a biblioterápiáról írtam a szakdolgozatomat 2010-ben: előtte még senki nem hallott róla. Az egyetem után kezdtem el a biblioterápiában való jártasságomat továbbfejleszteni. Tulajdonképpen már az alapképzés után elkezdtem workshopokat tartani.

– *Itt az egyetemen?*

– Nem, különböző közösségeknek, a szabadegyetemen, ahol a tudásomat kamatoztathattam. Megpróbáltam a munkahelyemen is használni a biblioterápiát: akkoriban a fekvőbeteg kardiológián dolgoztam, majd a kardiológiai intenzív osztályon. Ezek voltak az utolsó éveim a kórházban. Később igyekeztem különböző programokat, műhelyeket szervezni. Közben konferenciákra jártam, köztük orvosi konferenciákra is. Az első kutatásaim valójában orvosi adatbázisokon alapultak. Csak ezután nyitottam az irodalmi adatbázisok felé. De az elképzelés, hogy az egészségügy és a biblioterápia között van összefüggés, pontosan abból fakadt, hogy én ebből a világból jöttem. És azt kell mondanom, ez segített abban, hogy egy sokkal komolyabb és sokkal célzottabb kutatást folytassak.

– *Ekkor még mindig nem dolgozott együtt senkivel?*

– Nem, csak a tanulmányaimhoz végeztem a kutatásokat. Muszáj hangsúlyoznom, mennyire fontos volt, hogy a lehető legszigorúbban, legpontosabban végezzem a munkám. Ezután kezdtem el a gyakorlatban folytatni a tevékenységemet. Egy hospice-ban képeztem magam, és a kórházban is, amikor csak tudtam, biblioterápiával dolgoztam.

– *Tartott itt képzést?*

– Igen, képeztem az orvosokat, az ápolókat és az egészségügyi dolgozókat a hospice-ban. Szerveztem felolvasásokat hozzátartozóknak, azoknak a végstádiumban lévő betegeknek pedig, akik ezt kérték, hárfával kísért felolvasásokat tartottunk. Ez egy nagyon különleges kapcsolódás. A munkám, vagyis az, hogy betegekkel is együtt voltam, lehetővé tette, hogy a biblioterápiához hozzáértő, mondjuk úgy, *sajátos* módon közelítsek, hiszen a többiekhez képest másfajta képzésben részesültem.

– *Magyarországon is minden a kórházakban kezdődött. Érdekes ez a párhuzam. Úgy is, hogy nálunk körülbelül az 1950-es években kezdődik a történet. Nekem már könnyebb volt. Amikor elkezdtem kutatni a szakdolgozatomhoz a mesterképzésen (2013),*

viszonylag rövid idő után rábukkantam a biblioterápiára. Bár a középiskolában is elsősorban ilyen megközelítésben foglalkoztunk az irodalommal, nem neveztük nevén a módszert. Ma már sokkal könnyebb. Olaszországban milyen volt a helyzet, amikor befejezte az alapképzést 2010-ben?

– Csak pszichológusok foglalkoztak biblioterápiával. Ha megnézi az interneten, ott van például dr. Rosa Mininno, aki biblioterápiával foglalkozik, de csakis pszichológiai szempontból. Az én területem a fejlesztő, vagyis a humanista megközelítéssel kiegészített biblioterápia. Már a kórházban is ezzel dolgoztam. Ez a szemlélet a személy egészséges részét célozza meg akkor is, ha betegről van szó. Ápolóként is egyértelmű álláspontom volt ezzel kapcsolatban. Sokat dolgoztam és dolgozom ma is azon, hogy mindenki a saját szakmai határain belül mozogjon, és ne lépje túl se az orvos, se a pszichológus kompetenciáit.

– És hogyan, miben változott a helyzet azóta?

– Tényleg nagyon sokat dolgoztam. A kórházban tartottam a biblioterápiás csoportokat, majd egy időben együtt dolgoztam Linda Napolitanóval, aki ókori filozófiatörténész, és narratív medicinával foglalkozott. Őt is érdekelte a biblioterápia. Együtt dolgoztunk egy projekten, önkénteseket toboroztunk a kórházba. Egyszóval sokáig foglalkoztam ezzel az egészségügy berkein belül. Aztán egy ponton rájöttem, hogy a kórház nem igazán akar túllépni a biblioterápia önkéntes formáján. Így elkezdtem az együttműködést az egyetemmel.

– Mit jelentett az együttműködés?

– Napolitano professzor, aki akkoriban a mentorom volt, vállalta, hogy megállapodást köt a kórházzal és az olvasókörrrel. Egyetemi tanárként mindent megtett, hogy egy rendes írásos projektet létrehozzon. Nagyon nyitott ember, aki összehozott a még ma is működő *Asclepios – filosofia, cura e trasformazione* (filozófia, gyógyítás és átalakulás) nevű kutatóközponttal, ahol a jólét filozófiai szempontjait és fontosságát tanulmányozzák, tehát alapvetően a gyógyítás filozófiájával foglalkoznak. Egy ideig velük dolgoztam. Aztán egy nap, miközben épp bent voltam a központban, ha jól emlékszem, 2018 körül járunk, levelet kaptam Marco Menato professzortól, az egyetem Könyvtártudományi Tanszékéről. Elmondta, hogy megnézték a Frinzi könyvtár adatbázisát [*a Veronai Egyetem Bölcsészettudományi Karának könyvtára – a szerző*], és feljött az egyik cikkem, tudniillik időközben igyekeztem publikálni is néhány dolgot. Aztán ott volt Judit (dr. Béres Judit személyközpontú irodalomterapeuta és tanácsadó), aki Erasmusszal jött a Veronai Egyetemre, és találkozni akart velem. Így kerültem kapcsolatba vele, és végre találtam valakit, aki szintén biblioterápiával, sőt fejlesztő biblioterápiával foglalkozik. Mert előtte Olaszországban nem találtam senkit.

– És ő hogyan került épp a Veronai Egyetemre?

– Federica által [*Federica Formiga - szintén professzor a Könyvtártudományi Tanszéken a Veronai Egyetemen – a szerző*], aki Magyarországon ismerte meg őt egy konferencián. Váltottak pár szót a biblioterápiáról, aztán meghívta ide. Mivel Federica tudta, hogy én biblioterápiával foglalkozom, megpróbált összehozni bennünket. Mindez csupán egy évvel a korábban említettek után. Sajnos azon a napon, amikor Judit előadást tartott az egyetemen, épp a kórházban kellett dolgoznom.

– *Judit kurzust tartott?*

– Igen, az Erasmus program keretén belül tartott előadásokat Marco Menato kurzusán. Szóval nem tudtam elmenni az órájára, mert aznap délutánra be voltam osztva. Gondoltam, a francba... Nagyon szerettem volna találkozni vele, úgyhogy másnap, mielőtt hazautazott volna, elmentem a szállására. Beszélgettünk, láttuk, hogy ugyanazok a dolgok érdekelnek minket, ugyanazon az állásponton vagyunk a biblioterápiával kapcsolatban, így a következő évben a hallgatókkal együtt létrehoztunk egy projektet. Elkezdődött az együttműködés. Megismertük a pécsi modellt, a pécsi képzést, és rájöttünk, hogy itt is valami hasonlót akarunk csinálni. Judit egész idő alatt referenciapont volt számunkra. Egyébként a mai napig vendégoktató a képzésünkben, és együttműködik a kutatóközponttal is. Amikor megérkezett Olaszországba, elkezdtünk együtt dolgozni. Szerveztem egy 18 órás biblioterápiás oktatóműhelyt az Irodalom és Kulturális Örökség Tanszéknek. Később a kommunikációtudományi hallgatók is részt vettek rajta. Mindez két évig ment így. Aztán először egy 88 órás, úgynevezett továbbképzéses kurzust indítottunk diplomásoknak és nem diplomásoknak egyaránt, majd a következő évben elindítottuk a posztgraduális képzést.

– *Hogyan építette fel a képzést?*

– A strukturálás tulajdonképpen a pécsi modell alapján történt. Nekünk ez jelenti azt a modellt, ahol az orvosi és a nem orvosi szaktudást egyesíteni tudjuk. És mivel az egyetemen ez már létező modell volt, hitelesebbek is lehettünk. Láttatni tudtuk, milyen magas színvonalú munkát végzünk, hiszen az egyetem berkein belül nagyon fontos volt számunkra a képzés színvonala. Ugyanakkor megpróbáltunk egy Olaszországra szabott, Olaszországra kidolgozott modellt létrehozni.

– *Igen, a kiadványban² a tanulmánya címe is ez: „Egy olasz modell felé”³.*

² 2022. június 28-án Rómában szervezték meg a *Biblioterapia. Il benessere a scuola attraverso i libri – Biblioterapia. Iskolai jólét a könyveken keresztül* – című konferenciát. Az ez alapján készült kötetben (Marco Dalla Valle, Maria Greco, Irene Monge szerk.: *Biblioterapia. Il benessere a scuola attraverso i libri*, Milano: Editrice Bibliografica, 2023) találhatóak meg a konferenciaelőadások írásos változatai.

³ A tanulmány magyar fordítása megjelenés alatt. (In Dávid Kinga – Zentainé Kollár Andrea szerk.: *Műhelymunkák VI. Válogatás fiatal kutatók dolgozataiból*, Szeged, 2024)

– Igen. Elkezdttük a képzést, de valójában még nincs igazi olasz modell. Sokan vannak, akik biblioterápiával foglalkoznak, de amit csinálnak, gyakran nem is biblioterápia. Szóval nagy a zűrzavar. Az elképzelésünk az, hogy az egyetem rendet tud tenni ebben a káoszban, és képes tudományosan is érvényessé tenni azt, amit csinálunk. Ezért is indítottuk el a kutatóközpontot. Szeretnénk referenciapontként szolgálni a magánszemélyek számára is. A biblioterápiával komolyan foglalkozó tudósokkal és szakemberekkel közös nyelvet kell beszélnünk. Alapvetően ez a célunk.

– *Kivel kezdte a posztgraduális képzést szervezni? Úgy értem, kik tartják a kurzusokat? Ki vett részt a tényleges program kidolgozásában?*

– Sokféle kurzusunk van: egy általános pszichológiai modulunk, egy modulunk a különböző zavarokról, biblioterápia a specifikus tanulási zavarokkal küzdő emberekkel, nyelvi kérdések a bevándorlókkal kapcsolatban, akiknek az olasz a második nyelve, alkalmazott irodalomtudomány. Van egy előadó, aki olasz irodalommal és összehasonlító irodalomtudománnyal foglalkozik, egy, aki gyermek- és serdülőkori irodalommal. Van egy teljes modul a narratív medicinával, a költészetterápiával, a narratív filozófiával, a biblioterápiával. Ez utóbbival én foglalkozom. Kifejezetten hangos olvasás órákat is tartunk, és Judit is tart egy modult. Szóval van egy igen széles palettánk, rengeteg különböző megközelítés, hogy minél teljesebb tanulmányi portfóliót hozunk létre.

– *Hány tanár van?*

– Úgy tíz körül, talán több.

– *Hogyan jött létre a kutatóközpont?*

– A kutatóközpont Federica vezetésével született meg, pontosan azért, mert a képzés számunkra csak a biblioterápia egyik részének tűnt. Biblioterápiával kapcsolatos kutatás nem igazán létezik Olaszországban. Minden kutatás, amit erről végeztem, külföldi bibliográfián, angol nyelvű irodalmon alapul. A probléma mégis leginkább az, hogy Olaszországban más a kulturális és társadalmi modell, mint a többi országban. Sokat tanulmányoztam például az amerikai modelleket, és rájöttem, hogy nagyon különböznek tőlünk. Például az amerikai és az olasz kórházak nagyon eltérőek, még a betegek szempontjából is. Így szükség volt arra is, hogy mind egészségügyi, mind pedig társadalmi szinten gondoljunk olyan kutatások megvalósítására, amelyek kimondottan olasz szempontúak, ezért tanulmányozzuk a biblioterápia kifejezetten Olaszországra szabott alkalmazását. Ezért vontuk be Federica tanszékét, a Kultúra és Civilizáció Tanszékét, a Humán Tudományok és Idegtudományok Tanszékét is, hogy megpróbáljunk olyan sajátos kutatási modelleket kidolgozni, amelyek pontosan a mi területünkön folytatnak kutatásokat. Megszületett tehát egy tudományosan elkötelezett mag és az első továbbkép-

zés, majd hamarosan a posztgraduális képzés is. Közben elkezdtek az együttműködést a Tanszékközi Kutatóközponttal. Ez 2022 végén lett működőképes. Ha jól emlékszem, 2022 áprilisában volt az első értekezletünk. A képzésben dolgozó tanárok nagyon lelkesek, mert lehetőségük van másképp gondolkodni az irodalomról, másképp használni az irodalmat. Egyébként még a pszichológus előadónkat is teljesen behálózza az, ahogyan mi tekintünk a könyvekre. Én pedig, aki követem mindenkinek az előadását, rájöttem, hogy nagyon speciális készségeket is el tudnak sajátítani. Miközben tanítanak, nem csupán az elméleti, hanem a gyakorlati alkalmazást is megtanulják, már amennyire ez elméleti szinten lehetséges. Van tehát egyfajta kíváncsiság is a részükről, és ezt még a kutatóközpontokban is látom. Hiszen a biblioterápia egészen másként használja az irodalmi szöveget, mint ahogyan általában egy akadémián vagy egyetemen szokás.

– *Melyek voltak a nehézségek?*

– A nehézségek hatalmasak, és sosem akarnak véget érni. Először is, ha nem lett volna valaki az egyetemen, aki hisz ebben a dologban, akkor az egész nem valósulhatott volna meg. Ő Federica Formiga. Ő az, aki megnyitotta a kapukat, és máig a rendelkezésünkre áll, figyeli a projektlehetőségeket. Meg kell mondanom, akadémiaként ez a fajta nyitottság nem kis dolog. Az igazi áttérés, az igazi mérföldkő az volt, hogy az egyetem nyitott volt minderre.

– *Őt is Ön kereste meg?*

– Valójában azért találtam rá Federicára, mert Judit rajta keresztül kerestem engem.

– *Szóval Judit révén jött létre az ismeretség?*

– Így van. Mert abban a pillanatban, hogy Judit kapocs lett, lehetőség nyílt az együttműködésre.

– *Azt mondta, sok nehézség volt. Milyen akadályok voltak?*

– Például a pénzühiány. Mert hát pontosan milyen kutatási projekthez is akarnunk anyagi támogatást?

– *Milyen forrásokat találnak, hogy a képzés működhessen? Infrastrukturális, pénzügyi szempontból?*

– Az infrastruktúra tekintetében itt van az egyetem, hiszen alapvetően egyetemi központ lévén rendelkezhetünk a forrásokkal. Sok munkát online végzünk, mert egyelőre így kényelmesebb, de ha kérnénk tantermet, akkor az egyetem által meg tudnánk oldani, nem lenne probléma. De minden munka, amit most a kutatóközponttal végzünk, önkéntes. Nem vagyok egyetemi munkatárs, tehát amit a képzésen kívül csinállok, azzal nem keresek pénzt, ingyen csinálom. És hogy miért? – mert a jövőbeli lehetőségekre gondolok,

amelyek később egy ilyen nagy projekt keretében megvalósulnak. Arra gondolok, hogy egy nap majd meg is fizetnek minket. Ez biztosan így is lesz, de jelenleg a kutatóközpontnak nincs finanszírozása.

– *Magyarországon, tapasztalatom szerint, az egyik akadálya a biblioterápia tudományban való érvényszerzésének, hogy a pszichológusok egy része úgy van vele, a biblioterápia nem valódi terápia, míg az irodalomtudományokkal foglalkozók azt mondják, túlságosan pszichológia. Létezik ez a fajta cezúra.*

– Igen, ez a jelenség tulajdonképpen itt is észrevehető. De a kutatóközpontnak éppen az a célja, hogy leküzdje ezt az ellentmondást. Mi valójában minden tanzékkal, így a pszichológusokkal is párbeszédet folytatunk. Volt egy pályázat, amelyben ők is részt vettek, és sikerült közös pontokat találjunk. Nyitottak voltak. A fontos az, hogy a párbeszédnek tudományosnak kell lennie. Úgy értem, egy pszichológusnak nincsenek meg az eszközei és a közönsége ehhez. Erről nem tehet senki. Ugyanakkor ezidáig a biblioterápiának sem létezett saját, önálló útja. Soha nem volt tudományos közössége sem. Abban a pillanatban, hogy ez létrejön – és ezen dolgozunk most itt Veronában –, lehetőség nyílik a tudományos párbeszédre. Vannak ugyan szkeptikusok – pszichológusokra gondolok –, de szerintem igenis, új dolgokat lehet és kell tenni, és van is értelme, mert a biblioterápia egy sor olyan jellemzővel rendelkezik, amelyek teret engednek a pszichológiai és az irodalmi szempontoknak egyaránt.

– *Melyek a közeljövő tervei? Vagyis tavaly szervezték meg az első konferenciát, a képzésben most fog végezni a második évfolyam. Hogyan tovább?*

– Most zárjuk le az ősszel induló harmadik évfolyam bürokratikus előkészületeit, és szándékunkban áll – jelenleg az előzetes dátum 2024 márciusa – egy konferenciát rendezni Veronában.

– *A második konferenciát.*

– Nem. Valójában a Rómában tartott konferenciánkat a *Centro per il libro e la lettura* (Könyvért és Olvasásért Központ) szervezte, tehát a Veronai Egyetem volt a tudományos bizottság, amely gondoskodott az előadóról, de maga a CEPELL volt az esemény kurátora, szigorúan az iskolai biblioterápia lehetőségeire összpontosítva. A mi konferenciánk viszont tudományos konferencia lesz egyetemi kutatók számára és nem csak az iskolai, hanem általában a biblioterápiáról. Tehát inkább akadémiai jellegű lesz.

– *Mi a biblioterápia elsődleges funkciója most Olaszországban? Miért foglalkoznak elsősorban iskolákkal és könyvtárakkal? Mennyire jelenti az olvasás népszerűsítését és mennyiben terápia?*

– A biblioterápia nem az olvasás népszerűsítése. Dolgozunk könyvtári projekteken a *Le biblioteche nel sistema del benessere* (Könyvtárak a jóléti rendszerben)

modellje alapján. Kapcsolatban állunk Chiara Faggiolanival,⁴ aki a római egyetemen pontosan a jólétet szolgáló könyvtárak modelljén dolgozik: egy olyan új típusú könyvtárén, amely nem csak az olvasás népszerűsítését és a könyvkölcsönzés szolgáltatását foglalja magában, hanem újakat is létrehoz és fejleszt, amelyek támogatják a társadalmi beilleszkedést, a kulturális szakadék csökkentésére irányulnak, például a gyengébb csoportok támogatására. Olyan ellátást biztosít, amelyek a „terápiás” célhoz tartoznak. Segíthet csökkenteni például a magányosságot, újra motiválja az idős embereket az életre vagy mondjuk beilleszkedést támogató projekteket működtet bevándorlók számára. Olyan tevékenységeket végez, amely lehetővé teszi, hogy a könyvtárra olyan helyként tekintsünk, ahol a jólétet elősegítő szolgáltatásokat nyújtanak. Tehát a tágabb értelemben vett személyes növekedés és jólét helyszínékként funkcionálhat. Ezek is mind biblioterápiás szolgáltatások.

– *Hány biblioterápiás csoport létezik Olaszországban? Azok, akik elvégezték a posztgraduális képzést, folytatták ezt a munkát?*

– Az első évfolyam hétfőn fejezi be a tanulmányait. Ők az első csoport, amelyik kikerül az iskolapadból. De van egy csoport a továbbképzős tanfolyamról, jó néhányan közülük továbbra is alkalmazzák a biblioterápiát.

– *Magyarországon nagyon sokan, akik elvégeztek egy posztgraduális képzést vagy egy tanfolyamot, már indítottak is saját csoportot. Nem is keveset. Ez Önöknél is így van? Mennyit tudnak az emberek a biblioterápia létezéséről?*

– Igen, vannak nálunk is páran, de ők főleg (itt most elsősorban az egyik diákomra gondolok) könyvtárakban keresnek munkát. Léteznek olyan felvilágosult könyvtárak, akik helyet és finanszírozást is szánnak arra, hogy létrejöhessenek biblioterápiás csoportok. Bár ez még mindig nem annyira elterjedt gyakorlat. Aztán vannak olyanok is, akik a szakmájukban használják a biblioterápiát. Gondolok itt például a tanárookra vagy a pszichológusunkra, Marco Paganinire. És van egy könyvkereskedőnk is, aki úgy döntött, hogy befektet a képzésbe, hogy a könyvesboltjában végzett munkája során teret adjon a biblioterápiának. Van egy másik hallgatóm, aki azért (is) végezte el a képzést, mert a projektmunkák során munkalehetőséget talált magának. Az egyik könyvtárban vitt végig egy programot, azóta pedig más könyvtárak is felkérték, hogy valósítsa meg náluk is a projektjét.

– *Ezek szerint gyorsan terjed a módszer.*

– Igen, valóban nagyon gyorsan fejlődik. A tény, hogy egyetemi képzés lettünk, sokkal nagyobb bizalmat ébreszt az emberekben. Ezek a gyerekek... valójában 30-40-50 éves szakemberekről beszélünk... szóval ők azért jönnek,

⁴ Faggiolani szerkesztésében jelent meg a *Le biblioteche nel sistema del benessere (Könyvtárak a jóléti ellátórendszerben)* című kötet 2022-ben az Editrice Bibliografica Kiadó gondozásában Milánóban.

hogy elvégezzenek egy munkahelyi projektet, és ehhez úgy érzik, a képzés birtokában hitelesebbek lehetnek. Ugyan még nincsenek adataim, és egy darabig nem is lesznek, de azt azért elmondhatom, hogy a képzés után néhányan biztosan folytatják a biblioterápiával való munkát.

– *Magyarországon kívül milyen külföldi kapcsolataik vannak?*

– Ebben nagyon szorosan kötődünk Judithhoz, aki nagyon erős kapcsolati hálójával rendelkezik: Finnország, Nagy-Britannia, Litvánia stb. azok az országok, ahol létezik a biblioterápia, és akikkel együtt tudnánk működni mi is. Ez az elképzelésünk. Judit segítségével erre is készen állunk, készülünk rá.⁵

– *Mit fog csinálni a nyáron, miután elolvasta a végzős évfolyam szakdolgozatait?*

– Vár rám tizenkét könyv, mert van egy történelemimádó csoportom, amelyet immár tizenhárom éve vezetek, és mivel ugyanazok az emberek járnak vissza, állandóan változtatnom kell a programot és az olvasmánylistát. Természetesen a könyveket nekem is el kell olvasnom. De a csoport haladó, jövőre egy tíz alkalomból álló kurzust fogok tartani nekik vallás, ateizmus és spiritualitás az irodalomban témakörben. Olyan kérdésköröket érintek, amelyeket sohasem szoktam, mert számomra tilos a biblioterápiás műhelyekben vallással foglalkozni, hiszen nagyon kockázatos, érzékeny terület. Ebben az esetben azért teszem meg, mert tökéletesen ismerem a csoporttagokat, ráadásul ők kérték meg rá. Bízunk egymásban.

– *Van kedvenc könyve a biblioterápiás munkához?*

– Lehet, hogy csúnya dolog ilyet mondani, de nagyon élveztem a munkát a *Harry Potter*rel. Az egyetemen nem biztos, hogy nagyon jó szemmel nézik a *Harry Pottert*...

– *Én imádom a Harry Pottert.*

– Fantasztikus! Én dolgozom is a könyvvel. Felnőttekkel való munka során, tehát workshopokon, akár cosplayben is. Van vagy húsz köpenyem nyakkendővel, mert ezeken a workshopokon be is öltözünk, hogy minél inkább beleélhessük magunkat a történetbe, bevonódjunk a világába.

– *Mely témákat érintik?*

– Nagyon sokat. Szerveztem egyszer egy olyan workshopot, gyakorlatilag egy egész kurzust, amelyben a regényrészleteket a Roxfortban tanított tantárgyaknak megfelelően választottam ki. Szóval dolgoztunk a *Sötét Varázslatok Kivédésével*, a *Gyógyynövénytan*nal és az összes hasonló tantárggyal. Aztán használtam a *Harry Potter*hez kapcsolódó külső szövegeket is.

⁵ Valójában 2023 decemberében szervezték meg az első *Festival Internazionale di Poesiaterapia „Quando le parole curano. I silenzi risuonano”* (Nemzetközi Költészetterápiás Fesztivál „Amikor a szavak gyógyítanak. A csendek visszhangoznak”) nevű találkozót Monzában, amelyen orvosok, idegtudósok, pszichiáterek, pszichológusok és az alkalmazott költészetterápia szakértői vettek részt Peruból, az Egyesült Államokból, Nagy-Britanniából, Magyarországról.

- És a személyiségfejlődés mely területeihez tudott a *Harry Potter* felől közelíteni?
- Például a jó és a rossz kérdéskörét érintettük, ez tehát egy erkölcsi aspektus. A szerelem is érdekes téma. De az önbecsüléssel kapcsolatos szempont is fontos: ki vagyok én, és hogyan látnak mások? stb. A *Harry Potter*, ahogy én látom, annyi témát ölel fel, hogy tényleg szinte mindenre fel lehet használni.
- *Nagyon köszönöm a beszélgetést.*
- *Köszönöm a lehetőséget, hogy megoszthattam Önnel, Önökkel a tapasztalataimat és a terveinket. Ciao!*

Az interjút készítette, a szöveget lejegyezte és fordította: CSÁKVÁRI LILLA